

Praksisnotat II

Hurtige afgørelser/opmandsafgørelser ved Voldgiftsnævnet

1. Indledning

Den 1. januar 2019 trådte det nye AB-system (bet. 1570/2018) i kraft og dermed også muligheden for at få afgjort en tvist her og nu med afsæt i reglerne om hurtig afgørelse (opmandssag). Formålet hermed er at give parterne mulighed for en hurtigere og billigere tvisteløsning ved Voldgiftsnævnet, så parterne kan komme videre i byggeprocessen i stedet for at afvente en ofte længerevarende og dyr voldgiftssag.

Reglerne om hurtig afgørelse findes i AB 18 § 68, og der er tilsvarende regler i ABT 18 § 66 og ABR 18 § 62. I det følgende henvises kun til AB 18. Voldgiftsnævnet har desuden fastsat ”Regler for hurtig afgørelse 2018” (Procesreglerne).

2. Hurtig afgørelse i hovedtræk

En hurtig afgørelse kan forventes at foreligge senest to måneder efter sagens anlæg, hvis processen følges som forudsat. Processen med en hurtig afgørelse kan først iværksættes, når forhandlingsproceduren om tvisten er gennemført, jf. AB 18 § 64. Der må ikke versere en voldgiftssag eller en sag om beslutning om stillet sikkerhed om samme tvist mellem parterne. Tilsvarende gælder for mediation og mægling, men hvis en opmandssag anlægges senest 10 arbejdsdage efter en anmodning om mediation eller mægling, gennemføres opmandssagen i stedet.

Voldgiftsnævnet udpeger efter høring én eller flere opmænd, der som udgangspunkt har fagteknisk baggrund, men parterne kan anmode om en anden profil. Hvis sagen tilsiger det, kan der udmeldes en juridisk opmand. Der kan også udpeges både en juridisk og en faglig opmand.

Fristerne for parternes indlæg og opmandens afgørelse er forholdsvis korte og udsættes alene undtagelsesvist. Der kan ikke gennemføres mundtlig forhandling eller syn og skøn i forbindelse med en sag om hurtig afgørelse. Opmanden træffer afgørelse på skriftligt grundlag, evt. efter en forudgående besigtigelse.

En hurtig afgørelse har, som en voldgiftskendelse, bindende virkning for sagens parter. Den hurtige afgørelse kan dog inden 8 uger indbringes for voldgift, og en voldgiftsret vil da træffe endelig afgørelse om tvisten. Hvis den hurtige afgørelse ikke indbringes inden fristen, er den herefter endelig.

3. Statistik

Der er indtil d.d. anlagt 173 sager om hurtig afgørelse, hvoraf 100 sager er afsluttet ved en hurtig afgørelse. Herudover har opmanden i 11 sager henvist parterne til at anlægge en almindelig voldgiftssag. 20 sager er hævet, 27 sager er afvist, mens 15 sager er verserende.

34 opmandsafgørelser er efterfølgende indbragt for almindelig voldgiftsbehandling, dvs. omkring 1/3 af sagerne. 15 af disse indbragte sager er afsluttede - 3 sager er afgjort ved voldgiftskendelse, hvoraf 2 sager er omgjort, og 1 sag er stadfæstet, mens 8 sager er forligt og 4 er hævet. Der er således pt. 19 verserende sager.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager, der er afsluttet ved en hurtig afgørelse eller henvist til almindelig voldgiftsbehandling, er pt. 49 arbejdsdage efter sagens anlæg, dvs. omkring 2 1/2 måned.

4. Praksis om hurtige afgørelser

Voldgiftsnævnet har tidligere udarbejdet praksisnotat med oplysninger om behandlingen af de indtil december måned 2020 afsluttede sager om hurtig afgørelse. Dette første notat findes også på [Voldgiftsnævnets hjemmeside](#).

Voldgiftsnævnets praksisnotater indeholder primært nævnets processuelle afgørelser, og der er alene gengivet et mindre antal opmandsafgørelser, hvor der f.eks. henvises til almindelig voldgiftsbehandling. Notatet indeholder således ikke de materielle opmandsafgørelser, idet enkelte mere principielle afgørelser dog er trykt i juridiske tidsskrifter i anonymiseret form og efter parternes accept.

Der er efterfølgende truffet en række yderligere processuelle afgørelser, hvoraf kan nævnes bl.a.:

Vedtagelse af AB 18

Henvisning i aftalen til både AB 18 og ABT 18 kunne ikke føre til afvisning.

En entreprenør anlagde sag mod en bygherre om betaling for udført arbejde. Bygherren påstod sagen afvist. Voldgiftsnævnet fandt, at det forhold, at der i aftalegrundlaget var henvist til både AB 18 og ABT 18, ikke i sig selv kunne føre til afvisning af sagen, og sagen kunne behandles, jf. Procesreglernes § 13, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, og AB 18 § 1, stk. 1/ABT 18 § 1, stk. 1. *Afgørelse af 24. august 2021 i O-43.*

AB 18 anset for aftalt, selv om tilbud henviste til AB 92.

En underentreprenør anlagde sag mod en hovedentreprenør om tilbagehold og merbetaling. Hovedentreprenøren påstod afvisning. Det fremgik bl.a. af oplysningerne i

sagen, at hovedentreprenøren før aftalens indgåelse havde fremsendt et tilbudgrundlag til underentreprenøren, hvoraf det fremgik, at AB 18 var gældende. Af underentreprenørens tilbud til hovedentreprenøren fremgik imidlertid, at AB 92 var gældende. Voldgiftsnævnet fandt, at såvel underentreprenøren som hovedentreprenøren måtte anses for efter aftalens indgåelse, undervejs i byggeriet, efter aflevering og i forbindelse med forhandling om tvisten at have indrettet sig efter og accepteret, at AB 18 var gældende mellem parterne, og sagen kunne behandles, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, og AB 18 § 1. *Afgørelse af 18. november 2021 i O-50.*

Menighedsråd ikke omfattet af forbrugerbegrebet i voldgiftsloven.

En entreprenør anlagde sag mod en bygherre (et menighedsråd) om betalingskrav. Menighedsrådet påstod afvisning med henvisning til forbrugerbegrebet i voldgiftslovens § 7, stk. 2. Voldgiftsnævnet fandt, at det kunne lægges til grund, at AB 18 var vedtaget som grundlag for den aftale, der blev indgået mellem sagens parter, og at der i kontraktmaterialet ikke var anført nogen fravigelse fra tvistebestemmelserne i kapitel J i AB 18. Spørgsmålet var herefter, om menighedsrådet alligevel ikke var bundet af den indgåede aftale om anvendelse af AB 18 som følge af voldgiftslovens § 7, stk. 2. Efter en samlet vurdering af oplysningerne i sagen fandtes der ikke grundlag for at fastslå, at menighedsrådet var omfattet af voldgiftslovens § 7, stk. 2, og sagen kunne behandles, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 1, stk. 3, og AB 18 § 1, stk. 1. *Afgørelse af 24. november 2022 i O-102.*

Forhandling efter løsningstrappen

Adcitation afvist, da der ikke havde været forsøgt forhandling mellem adcitanten og adciterede.

En underentreprenør anlagde sag mod en hovedentreprenør om betalingskrav. Hovedentreprenøren påstod frifindelse og adciterede samtidig hermed bygherren. Bygherren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet bemærkede, at det følger af de indledende bemærkninger til bestemmelserne i AB 18 § 64, at hvis en tvist vedrørende et bygge- og anlægsarbejde omfatter flere parter end blot bygherren og entreprenøren, er det en obligatorisk procesforudsætning, at der også har været gennemført forhandling efter løsningstrappen med disse parter. Voldgiftsnævnet fandt herefter, at ingen af de krav, der fremgik af adcitationsskriftet, kunne behandles under sagen, da det ikke var godtgjort, at der mellem hovedentreprenøren og bygherren havde været gennemført eller forsøgt gennemført forhandling om tvisten som foreskrevet i AB 18 § 64, stk. 1 og 2, og adcitationen af bygherren blev afvist, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 3, stk. 1, og AB 18 § 64, stk. 4, jf. stk. 1 og 2. *Afgørelse af 18. maj 2022 i O-74.*

Afvisning pga. manglende forhandling, selv om indsigelse herom først var fremsat på et meget fremskredent tidspunkt under sagen.

Efter Voldgiftsnævnets afvisning af hovedentreprenørens adcitation af bygherren påstod hovedentreprenøren afvisning af sagen mellem underentreprenøren og hovedentreprenøren med henvisning til, at der heller ikke havde været gennemført forhandling mellem disse parter. Voldgiftsnævnet fandt, at det forhold, at hovedentreprenøren først på et meget fremskredent tidspunkt i sagen havde fremsat den indsigelse, ikke i sig selv kunne føre til, at nævnet ikke skulle påse, at parterne havde gennemført forhandling efter AB 18 § 64. Voldgiftsnævnet fandt endvidere, at det ikke

var godtgjort, at der havde været ført forhandling mellem parternes ledelsesrepræsentanter som foreskrevet i AB 18 § 64, stk. 2, eller at parterne under byggeprocessen havde aftalt fravigelse af AB 18 § 64, og sagen blev afvist, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 3, stk. 1, og AB 18 § 64, stk. 4, jf. stk. 2. *Afgørelse af 14. juni 2022 i O-74.*

Sag anlagt efter en rådgivningsaftales ophør forud for rådgiverens konkurs afvist, da der ikke havde været forsøgt forhandling mellem bostyret og bygherrens ledelsesrepræsentanter.

En rådgivers konkursbo anlagde sag mod en bygherre om honorar efter ophør af en rådgivningsaftale forud for konkursens indtræden. Bygherren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet fandt, at boet i det konkrete tilfælde, hvor aftaleforholdet var ophørt, skulle godtgøre, at der mellem bostyret og bygherrens ledelsesrepræsentant havde været gennemført eller forsøgt gennemført forhandling om tvisten, førend sagen kunne behandles. Under henvisning til parternes uoverensstemmende oplysninger om forløbet fandt Voldgiftsnævnet ikke at kunne lægge til grund, at der havde været gennemført eller forsøgt gennemført forhandling om tvisten, herunder ej heller, at bygherrens advokat havde været udpeget som ledelsesrepræsentant, eller at denne havde optrådt som sådan, og sagen blev afvist, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 3, stk. 1, og ABR 18 § 59, stk. 4, jf. stk. 2. *Afgørelse af 15. august 2022 i O-89.*

Tvistekategorier

Under sag om tilbagehold kunne der tages stilling til mangelkrav og afhjælpningsret.

En entreprenør anlagde sag mod en bygherre om tilbagehold og afhjælpningsret. Bygherren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet fandt, at der i forbindelse med opmandens stillingtagen til bygherrens tilbagehold også kunne tages stilling til den underliggende tvist, om bygherrens tilbagehold var tilstrækkeligt begrundet i mangelkrav, herunder om entreprenøren fortsat havde afhjælpningsret, og sagen kunne behandles, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 2, stk. 2, og AB 18 § 68, stk. 1. *Afgørelse af 1. september 2021 i O-43.*

Under sag om tilbagehold kunne der tages stilling til, om fakturerede rådgivningsydelser var udført, og om det aftalte faktureringsstidspunkt var indtrådt.

En rådgiver anlagde sag mod en bygherre med krav om betaling for totalrådgivning, projekteringsledelse og byggeledelse i forbindelse med opførelse af to ejendomme. Bygherren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet fandt, at opmanden i en tvist om en rådgivers krav om betaling havde kompetence til at tage stilling til, om der var udført ydelser for det krævede beløb, og om det aftalte faktureringsstidspunkt var indtrådt, ligesom opmanden havde kompetence til at tage stilling til, om ydelserne var kontrakt- eller merarbejde, og rådgiverens krav kunne derfor behandles, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, ABR Forenklet § 49, stk. 1, og ABR 18 § 62, stk. 1, litra a og c. *Afgørelse af 21. september 2023 i O-149.*

Tvist om, hvilken aftale parterne havde indgået om vederlæggelse for entreprisen, var ikke omfattet.

En entreprenør anlagde sag mod en bygherre om ret til ekstra betalinger og regulering af entreprisen. Bygherren påstod afvisning under henvisning til, at sagen grundlæggende angik en tvist om, hvilken aftale parterne havde indgået om

vederlæggelse for entreprisen, herunder om der var aftalt faktiske mængder til enhedspriser, arbejde i regning eller fast pris. Voldgiftsnævnet fandt, at tvisten hverken var omfattet af litra c, om entreprenørens ret til ekstra betaling for ændringer, eller litra d, om entreprenørens ret til regulering af entreprisesummen. Tvisten var heller ikke omfattet af AB 18 § 68, stk. 1, litra j eller k, og sagen blev afvist, jf. Regler for hurtig afgørelse 2018 § 13, stk. 1, jf. § 2, stk. 2, og AB 18 § 68, stk. 1. *Afgørelse af 30. november 2022 i O-104.*

Sag om mistet dækningsbidrag angik retteligt tvist om erstatning, som ikke er omfattet.
En underentreprenør anlagde sag mod en hovedentreprenør om mistet dækningsbidrag. Hovedentreprenøren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet fandt, at tvisten retteligt angik spørgsmålet om erstatning, som ikke er omfattet af AB Forenklet § 54, jf. § AB 18 § 68, stk. 1, litra c, eller nogen af de andre kategorier af tvister, som kan prøves ved hurtig afgørelse, og sagen blev afvist, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 2, stk. 2, og AB Forenklet § 54, jf. AB 18 § 68, stk. 1. *Afgørelse af 8. januar 2021 i O-31.*

Sag om tilbagehold begrundet i dagbod angik forsinkelsesansvar, som ikke er omfattet.
En bygherre anlagde sag mod en totalentreprenør om tilbagehold, der vedrørte dagbod. Totalentreprenøren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet bemærkede, at der kan anmodes om hurtig afgørelse om tidsfristforlængelse efter ABT 18 § 66, stk. 1, litra e. Opmanden kan dog ikke i sin vurdering heraf tillige tage stilling til forsinkelsesansvar, herunder kritisk vej, da problemstillingerne i sådanne sager typisk vil være for komplekse og kræve en del bevisførelse, herunder vidneforklaringer. Videre bemærkedes det, at anvendelsesområdet for bestemmelsen i ABT 18 § 66, stk. 1, litra e, har relevans for forståelsen af anvendelsesområdet for bestemmelsen i ABT 18 § 66, stk. 1, litra a, og de øvrige kategorier af tvister i ABT 18 § 66, stk. 1. Voldgiftsnævnet fandt på denne baggrund, at parternes tvist om bygherrens tilbagehold begrundet i dagbod ikke kunne behandles, da opmanden i vurderingen heraf ville skulle tage stilling til spørgsmålet om forsinkelsesansvar, og sagen blev afvist, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 2, stk. 2, og ABT 18 § 66, stk. 1. *Afgørelse af 17. februar 2022 i O-65.*

Tvist om dagbøder, hovedtidsplan og forcering ikke omfattet.
En entreprenør anlagde sag mod en bygherre om ret til tidsfristforlængelse, dagbøder, hovedtidsplan og forcering. Bygherren påstod sagen afvist. Opmanden bemærkede, at tvister om dagbøder, hovedtidsplan og forcering ikke er omfattet af opregningen i ABT 18 § 66, stk. 1, og disse tvistepunkter kunne ikke behandles, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 2, stk. 2, og ABT 18 § 66, stk. 1. For så vidt angik spørgsmålet om ret til tidsfristforlængelse fandt opmanden i samråd med Voldgiftsnævnet, at dette tvistepunkt som udgangspunkt kunne behandles, da det angik årsagen til forsinkelsen og således ikke grundlaget for eller udmåling af en eventuel erstatning. Imidlertid indebar påstanden, således som den var formuleret, at der ud over stillingtagen til et eventuelt krav på tidsfristforlængelse, tillige skulle tages stilling til udregningen af tidsfristforlængelsen. En forsvarlig afgørelse af dette spørgsmål kunne efter opmandens vurdering ikke ske uden en bevisførelse med afhøring af parter og vidner samt eventuelt afholdelse af syn og skøn, og denne del af sagen var derfor ikke egnet til hurtig afgørelse, jf. Procesreglerne § 12, stk. 1, og ABT 18 § 68, stk. 8. *Afgørelse af 5. oktober 2021 i O-44.*

Tvist om forudsat bestemt arbejdstid ved opgørelse af ekstrabetaling ikke omfattet.

En underentreprenør anlagde sag mod en hovedentreprenør om, at hovedentreprenøren skulle tilpligtes at anerkende, at (1) underentreprenøren var berettiget til ekstrabetaling efter AB 18 § 24, stk. 3, som følge af en tilføjelse i en revideret plan for sikkerhed og sundhed, og at (2) opgørelsen af ekstrakrav skulle ske på baggrund af en bestemt forudsætning om arbejdstid. Hovedentreprenøren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet bemærkede, at det følger af bemærkningerne til AB 18 § 68, stk. 9, at de påstande, der nedlægges i en sag om hurtig afgørelse, skal have en sådan klarhed, at de skal kunne danne grundlag for en voldgiftsavgørelse. Voldgiftsnævnet fandt, at således som underentreprenørens anerkendelsespåstand 1 var formuleret, havde den ikke en sådan klarhed, at den kunne danne grundlag for en voldgiftsavgørelse. For så vidt angik anerkendelsespåstand 2 fandt Voldgiftsnævnet, at en sådan tvist ikke henhørte under nogen af de kategorier af tvister, der er nævnt i AB 18 § 68, stk. 1, og sagen blev afvist, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1 og 2, og AB 18 § 68, stk. 10. *Afgørelse af 21. marts 2022 i O-66.*

Verserende sag om samme tvist

Sag om hurtig afgørelse afvist, da kravet hvilede på samme grundlag (klart og entydigt udbudsmateriale) som tvisten i en verserende voldgiftssag.

En entreprenør anlagde sag mod en bygherre i anledning af en tvist. Bygherren påstod afvisning med henvisning til, at der verserede en voldgiftssag om samme tvist. Voldgiftsnævnet fandt i samråd med voldgiftsrettens formand, at entreprenørens krav i anmodningen om hurtig afgørelse ikke umiddelbart var indtalt i voldgiftssagen, men fandtes at hvile på samme grundlag som det krav, der var indtalt i voldgiftssagen. Begge sager angik således, om det udbudsmateriale, der lå til grund for tilbudsgivning/kontraktindgåelse, var tilstrækkelig klart og entydigt. Den verserende voldgiftssag var derfor til hinder for, at kravet kunne prøves som en sag under hurtig afgørelse, og sagen blev afvist, jf. Regler for hurtig afgørelse 2018 § 13, stk. 1, jf. § 3, stk. 3, og AB 18 § 68, stk. 2. *Afgørelse af 1. marts 2023 i O-109.*

Verserende voldgiftssag til hinder for prøvelse af samme tvist i en sag om hurtig afgørelse.

En underentreprenør indgav anmodning om hurtig afgørelse af en tvist med en hovedentreprenør om merbetaling. Hovedentreprenøren afgav svarskrift og inddrog samtidig hermed bygherren ved adcitationskrift med påstand om betaling af underentreprenørens krav og et hovedentreprenørtillæg på 15 %. Bygherren gjorde i adcitationsduplikken gældende, at hovedentreprenørens krav på hovedentreprenørtillæg skulle afvises med henvisning til, at der verserede en voldgiftssag om samme tvist. Voldgiftsnævnet fandt i samråd med voldgiftsrettens formand i den verserende voldgiftssag, at det forhold, at bygherren ikke havde nedlagt en formel påstand om afvisning af kravet og først i adcitationsduplikken havde fremsat indsigelse mod kravet, ikke kunne føre til, at nævnet var afskåret fra at påse, om betingelserne for behandling af kravet var overholdt. Voldgiftsnævnet fandt, at der både i voldgiftssagen og O-sagen skulle tages stilling til, om der mellem parterne var fast praksis for et hovedentreprenørtillæg på 15 %, om bygherren havde godkendt et hovedentreprenørtillæg på 15 %, og om et hovedentreprenørtillæg på 15 % er sædvanligt

i byggebranchen. Den verserende voldgiftssag var derfor til hinder for, at hovedentreprenørens krav på et hovedentreprenørtillæg på 15 % kunne prøves under O-sagen, jf. Regler for hurtig afgørelse 2018 § 13, stk. 1, jf. § 3, stk. 3, og AB 18 § 68, stk. 2. *Afgørelse af 20. april 2023 i O-112.*

Senere udvidelse med ny tvist

Udvidelse af påstand i replikken ang. nye tvistepunkter afvist.

En underentreprenør anlagde sag mod en hovedentreprenør om betaling for ekstraarbejder. I replikken reviderede underentreprenøren sin påstand. Hovedentreprenøren påstod afvisning af underentreprenørens reviderede påstand. Voldgiftsnævnet fandt, at underentreprenørens påstand i klageskriftet angik en tvist om kontrakt og ekstraarbejder, og at underentreprenørens reviderede påstand i replikken tillige angik en række andre tvister, som vedrørte byggeleder og advokatomkostninger til konflikthåndtering, omkostninger i forbindelse med varsling af dagbod, omkostninger til sikkerhedsstillelse og rykkere samt kompensationsgebyr, som ikke fremgik af klageskriftet. Voldgiftsnævnet fandt herefter, at de øvrige tvister var nye tvistepunkter, som ikke kunne behandles, og de nye tvistepunkter blev afvist, jf. Procesregler § 9, stk. 1, analogt, og AB 18 § 68, stk. 4, analogt. *Afgørelse af 11. maj 2022 i O-64.*

Indklagedes selvstændige påstand om dagbod angik ny tvist i forhold til klagers betalingskrav.

En underentreprenør anlagde sag mod en hovedentreprenør om tilbagehold begrundet i mangler ved underentreprenørens ydelser. Hovedentreprenøren påstod frifindelse og nedlagde selvstændig påstand om bl.a. friholdelse for et dagbodskrav fra bygherren. Underentreprenøren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet fandt, at den del af det selvstændige krav, der vedrørte friholdelse for dagbodskrav, ikke var omfattet af tvisten eller i øvrigt af nogen af de kategorier af tvister, der nævnes i AB 18 § 68, stk. 1, og den del af det selvstændige krav blev afvist, jf. Procesreglerne § 12, stk. 1, og AB 18 § 68, stk. 4. *Afgørelse af 11. marts 2021 i O-33.*

Krav til anmodning

Uklar påstand

En underentreprenør anlagde sag mod en hovedentreprenør om, at hovedentreprenøren skulle tilpligtes at anerkende, at (1) underentreprenøren var berettiget til ekstrabetaling efter AB 18 § 24, stk. 3, som følge af en tilføjelse i en revideret plan for sikkerhed og sundhed, og at (2) opgørelsen af ekstrakrav skulle ske på baggrund af en bestemt forudsætning om arbejdstid. Hovedentreprenøren påstod afvisning. Voldgiftsnævnet bemærkede, at det følger af bemærkningerne til AB 18 § 68, stk. 9, at de påstande, der nedlægges i en sag om hurtig afgørelse, skal have en sådan klarhed, at de skal kunne danne grundlag for en voldgiftsavgørelse. Voldgiftsnævnet fandt, at således som underentreprenørens anerkendelsespåstand 1 var formuleret, havde den ikke en sådan klarhed, at den kunne danne grundlag for en voldgiftsavgørelse. For så vidt angik anerkendelsespåstand 2 fandt Voldgiftsnævnet, at en sådan tvist ikke henhørte under nogen af de kategorier af tvister, der er nævnt i AB 18 § 68, stk. 1, og sagen blev afvist, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1 og 2, og AB 18 § 68, stk. 10. *Afgørelse af 21. marts 2022 i O-66.*

Kumulation/samlet behandling

Ikke adgang til kumulation eller samlet behandling af to eller flere sager om hurtig afgørelse

En totalentreprenør anlagde tre sager mod en bygherre om betalingskrav vedrørende samme byggeri. Bygherren anmodede om, at sagerne blev kumuleret, subsidiært behandlet samlet. Voldgiftsnævnet fandt, at selv om kravene i de tre sager vedrørte de samme to parter og byggeri, hvilede på samme retlige grundlag og kunne behandles efter samme procesregler og dermed opfyldte de sædvanlige processuelle betingelser for objektiv kumulation eller sammenlægning, kunne sagerne ikke kumuleres eller sammenlægges, da bestemmelsen i ABT 18 § 66, stk. 4, må forstås således, at ikke er adgang til kumulation eller samlet behandling af to eller flere sager om hurtig afgørelse, jf. forarbejderne til den tilsvarende bestemmelse i AB 18 § 68, stk. 4. Anmodningen om kumulation, subsidiært samlet behandling af sagerne, blev derfor ikke taget til følge.

Afgørelse af 18. oktober 2023 i O-160, O-162 og O-163.

Bevisførelse

Ikke adgang til at fremlægge skriftlige vidneerklæringer.

En entreprenør anlagde sag mod en bygherre om krav om betaling for ekstraarbejder og anmodede i forbindelse hermed om tilladelse til at fremlægge en skriftlig vidneerklæring. Bygherren fremsatte indsigelser herimod. Voldgiftsnævnet bemærkede, at det i AB Betænkning 1570/2018, s. 176, er anført bl.a.: ”Udvalget finder, at der er behov for en hurtig og enkel proces, baseret på skriftligt grundlag og eventuelt besigtigelse, men uden afhøring af parter og vidner. Derfor er der udarbejdet regler for hurtig afgørelse. En hurtig afgørelse er langt billigere og hurtigere end voldgift. For nogle konflikter vil den ikke være egnet. Det gælder navnlig dem, der kræver bevisførelse ved forklaring. Derfor er denne mulighed begrænset til visse opregnede typer af tvister, hvis hurtig afgørelse begæres af den ene part. Hvis parterne er enige om det, kan de i alle typer af tvister anmode om en hurtig afgørelse. Den hurtige afgørelsesform og den begrænsede mulighed for bevisførelse skaber behov for at sikre parterne mulighed for en grundigere proces uden begrænsning, og udvalget foreslår derfor, at hurtige afgørelser skal kunne indbringes for voldgift efter § 69.” Voldgiftsnævnet fandt, at det anførte i betænkningen indebærer, at der ikke i sager om hurtig afgørelse skal kunne fremlægges skriftlige vidneerklæringer, og den skriftlige vidneerklæring blev derfor ikke tilladt fremlagt.

Afgørelse af 14. december 2023.

Skriftveksling efter anmodning

Frist for replik forlænget pga. nye oplysninger i svarskrift.

En rådgiver anlagde sag mod en bygherre om betalingskrav. Efter bygherrens afgivelse af svarskrift anmodede rådgiveren om forlængelse af fristen for afgivelse af replik. Bygherren protesterede herimod. Voldgiftsnævnet fandt, at der forelå særlige omstændigheder, der talte afgørende for at give rådgiveren længere forberedelsestid. Der blev herved lagt vægt på, at bygherren i svarskriftet havde inddraget flere nye oplysninger i sagen, og at rådgiveren ikke fandtes at have kunnet forberede sig herpå inden sagens

anlæg, og fristen for rådgiverens afgivelse af replik blev forlænget, jf. Procesregler § 13, stk. 2, jf. § 9, stk. 6, og ABR 18 § 59, stk. 4. *Afgørelse af 29. april 2021 i O-37.*

3. indlæg fra en aditant om praksis for tillæg på ekstraarbejder ikke tilladt, da tvistepunktet havde været behandlet i den foregående skriftveksling.

En underentreprenør anlagde sag mod en hovedentreprenør om betalingskrav. Hovedentreprenøren påstod frifindelse og adciterede samtidig bygherren. Efter bygherrens afgivelse af aditationsduplik anmodede hovedentreprenøren om et tredje indlæg om et spørgsmål om, hvorvidt parterne havde praksis for et 15 % tillæg på ekstraarbejder. Voldgiftsnævnet fandt, at spørgsmålet var behandlet i aditationsklageskriftet, aditationssvarskriftet, aditationsreplikken og i aditationsduplikken, hvorfor der ikke forelå sådanne særlige omstændigheder, som rent undtagelsesvist talte for et tredje indlæg, og anmodningen blev ikke taget til følge, jf. Procesreglerne § 13, stk. 2, jf. § 9, stk. 6. *Afgørelse af 24. august 2022 i O-88.*

Et 3. indlæg fra klageren tilladt på trods af parternes forudgående procesaftale, hvorefter kun to indlæg var tilladt.

En entreprenør anlagde sag mod en bygherre om bl.a. betalingskrav og henviste i den forbindelse til parternes procesaftale, hvorefter der maksimalt kunne indleveres to skrifter fra hver part, og hvorved fristerne for skriftveksling blev forlænget. Voldgiftsnævnet tillod efter en konkret vurdering forlængelse af en række af de frister, der er fastsat i Voldgiftsnævnets procesregler og AB 18 § 68. Efter afgivelse af 2. indlæg fra hver side anmodede entreprenøren om at måtte afgive et 3. indlæg. Bygherren fremsatte indsigelser herimod. Voldgiftsnævnet fandt, at nævnet uanset parternes procesaftale ikke var afskåret fra at tage stilling til entreprenørens anmodning om afgivelse af et 3. indlæg, og at der forelå særlige omstændigheder, der talte afgørende for at tillade et 3. indlæg i sagen. Et 3. indlæg fra hver side blev tilladt, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 9, stk. 6, og AB 18 § 68, stk. 4. *Afgørelse af 5. juli 2022 i O-78.*

Henvisning til voldgift

Sag henvist til voldgift, da afgørelse krævede syn og skøn samt parts- og vidneforklaringer.

En rådgiver anlagde sag mod en bygherre om betalingskrav for rådgivningsydelser. Bygherren nedlagde påstand om frifindelse med henvisning til, at rådgiverens ydelser var ubillige og fejlbehæftet og havde medført et større tab, som oversteg rådgiverens tilgodehavende. Opmanden fandt, at en stillingtagen til tvisten forudsatte syn og skøn og mundtlig forhandling med afhøring af parter og vidner, og sagen blev henvist til voldgift, jf. Procesreglerne § 12, stk. 1, og ABR 18 § 62, stk. 2. *Hurtig afgørelse af 14. juni 2021 i O-37.*

Twist om tidsfristforlængelse var ikke egnet til hurtig afgørelse.

En entreprenør anlagde sag mod en bygherre om ret til tidsfristforlængelse, dagbøder, hovedtidsplan og forcering. Bygherren påstod sagen afvist. Opmanden bemærkede i samråd med Voldgiftsnævnet, at tvister om dagbøder, hovedtidsplan og forcering ikke er omfattet af opregningen i ABT 18 § 66, stk. 1, og disse tvistepunkter kunne ikke behandles, jf. Procesreglerne § 13, stk. 1, jf. § 2, stk. 2, og ABT 18 § 66, stk. 1. For så vidt angik spørgsmålet om ret til tidsfristforlængelse fandt opmanden i samråd med

Voldgiftsnævnet, at dette tvistepunkt som udgangspunkt kunne behandles, da det angik årsagen til forsinkelsen og således ikke grundlaget for eller udmåling af en eventuel erstatning. Imidlertid indebar påstanden, således som den var formuleret, at der ud over stillingtagen til et eventuelt krav på tidsfristforlængelse, tillige skulle tages stilling til udregningen af tidsfristforlængelsen. En forsvarlig afgørelse af dette spørgsmål kunne efter opmandens vurdering ikke ske uden en bevisførelse med afhøring af parter og vidner samt eventuelt afholdelse af syn og skøn, og denne del af sagen var derfor ikke egnet til hurtig afgørelse, jf. Procesreglerne § 12, stk. 1, og ABT 18 § 68, stk. 8. *Afgørelse af 5. oktober 2021 i O-44.*

Tvist om tidsfristforlængelse var ikke egnet til hurtig afgørelse og blev henvist til voldgift, medens behandling af andre tvistepunkter fortsatte under sagen om hurtig afgørelse.

En byherre anlagde sag mod en hovedentreprenør om dennes krav om betaling for ekstraarbejder og tidsfristforlængelse på et nærmere antal arbejdsdage. Opmændene fandt, at kravet om tidsfristforlængelse ikke var egnet til hurtig afgørelse, jf. AB 18 § 68, stk. 8. Opmændene lagde herved vægt på, at kravet relaterede sig til afleveringsterminen, samt på at det var nødvendigt at have et ret detaljeret kendskab til arbejderne fra de påberåbte omstændigheders indtræden og frem til afleveringen samt til arbejdernes indbyrdes sammenhæng, herunder kritisk vej. Opmændene havde imidlertid gennem skriftvekslingen alene kendskab til nogle enkeltbegivenheder, hvortil kom, at en vurdering af en mulig tidsfristforlængelse sandsynligvis ville indebære vidneforklaringer. Opmændene fandt det forsvarligt at tage stilling til de øvrige spørgsmål i sagen, herunder om økonomiske krav og subsumtion under AB 18 § 39. Der var en sådan adskillelse mellem spørgsmålet om tidsfristforlængelse og de øvrige spørgsmål, at en delhenvisning var forsvarlig, og spørgsmålet om tidsfristforlængelse blev henvist til behandling i andet forum, jf. Procesreglerne § 12, stk. 1, og AB 18 § 68, stk. 8. *Hurtig afgørelse af 22. august 2022 i O-77.*

Voldgiftsnævnets kompetence

Ikke adgang for opmanden til at efterprøve Voldgiftsnævnets formalitetsafgørelser

I et afsluttende indlæg anmodede en af parterne opmanden om at tilsidesætte en af Voldgiftsnævnet tidligere truffet formalitetsafgørelse i sagen med henvisning til, at formalitetsafgørelsen var ugyldig og materiel forkert. Opmanden bemærkede, at det fremgår af AB 18 § 68, stk. 10, at der for sager om hurtig afgørelse gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet. Ifølge Regler for hurtig afgørelse 2018, § 13, stk. 1, fremgår, at Voldgiftsnævnet påser, om betingelserne for behandling af tvisten ved Voldgiftsnævnet er overholdt og træffer afgørelser herom. Af § 13, stk. 2, fremgår, at Voldgiftsnævnet træffer afgørelse om processuelle tvister mellem parterne i forbindelse med sagens behandling. Bestemmelserne indebærer, at Voldgiftsnævnet har kompetencen til at tage stilling til spørgsmål om, hvorvidt sagen kan behandles efter regler om hurtig afgørelse, samt til processuelle tvister mellem parterne. Herefter og idet der ikke i reglerne for sagens behandling er tillagt opmanden kompetence til at tage stilling til/efterprøve de omhandlede spørgsmål, blev anmodningen om tilsidesættelse af Voldgiftsnævnets formalitetsafgørelse ikke taget til følge. *Afgørelse af 9. januar 2024 i O-172.*

Indbringelse af hurtig afgørelse for voldgift

*Ved indbringelse af en hurtig afgørelse for voldgift blev de tvistepunkter afvist, der ikke havde været med i den hurtige afgørelse, og som ikke havde været undergivet forhandling. En bygherre indbragte en hurtig afgørelse for voldgift efter AB 18 § 69. Entreprenøren påstod sagen afvist. Voldgiftsnævnet fandt, at kun ét af tvistepunkterne (mangelkrav) i voldgiftssagen havde været inddraget under sagen om hurtig afgørelse. Der var heller ikke dokumentation for, at der før anlægget af voldgiftssagen havde været gennemført eller forgæves forsøgt gennemført forhandling om de resterende tvistepunkter i henhold til AB 18 § 64. Voldgiftsnævnet fandt efter en samlet vurdering herefter, at bygherrens mangelkrav kunne behandles under voldgiftssagen, mens de øvrige tvistepunkter blev afvist, jf. Regler for voldgift 2018 § 2, stk. 4, og AB 18 § 69, stk. 2. Endvidere fandt Voldgiftsnævnet, at spørgsmålet, om indbringelsen af opmandens afgørelse skulle have opsættende virkning, måtte henskydes til, at der var nedsat en voldgiftsret, jf. Regler for hurtig afgørelse 2018 § 17, stk. 5, og AB 18 § 68, stk. 9, sidste pkt. *Afgørelse af 4. maj 2022 i C-16095.**